

УДК 658.589:332.8

Гайко Ю.І.

*кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри міського будівництва
Харківського національного університету міського господарства
імені О.М. Бекетова*

Гнатченко Є.Ю.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки-підприємства, бізнес-адміністрування
та регіонального розвитку
Харківського національного університету міського господарства
імені О.М. Бекетова*

СТРАТЕГІЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

INNOVATION STRATEGY OF HOUSING AND COMMUNAL KHARKIV REGION

АНОТАЦІЯ

У статті розглянуто інноваційну інфраструктуру Харківської області. Наведено приклади інноваційних розробок у сфері житлово-комунального господарства м. Харків. Викладено основні положення організаційного та адміністративного забезпечення діяльності щодо створення інноваційної системи регіону.

Ключові слова: інноваційна інфраструктура, інноваційні розробки, житлово-комунальне господарство, інноваційна стратегія, регіон.

АННОТАЦИЯ

В статье рассмотрена инновационная инфраструктура Харьковской области. Приведены примеры инновационных разработок в сфере жилищно-коммунального хозяйства г. Харьков. Изложены основные положения организационного и административного обеспечения деятельности по созданию инновационной системы региона.

Ключевые слова: инновационная инфраструктура, инновационные разработки, жилищно-коммунальное хозяйство, инновационная стратегия, регион.

ANNOTATION

The innovation infrastructure of the Kharkiv region is considered in the paper. Examples of innovations in the field of housing and public utility services of Kharkiv are presented. The basic situation of the organizational and administrative providing of regional innovative system was proposed.

Keywords: innovative infrastructure, innovation, public utility, innovative strategy, region.

Постановка проблеми. Сучасний процес реформування галузі житлово-комунального господарства в Україні характеризується значним збільшенням приватних суб'єктів господарювання, використанням інноваційних технологій, сировини і матеріалів нового покоління, розробкою ефективних систем управління, які б відповідали умовам галузевого й регіонального розвитку.

При цьому найбільш проблемним фактором інноваційного розвитку житлово-комунального господарства є відсутність ефективних методів і механізмів програмно-цільового управління інноваціями, що базуються на принципах раціонального відбору пріоритетних областей інвестування в умовах обмеженості інвестиційних ресурсів [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні підходи до вирішення проблем інноваційного розвитку житлово-комунального господарства пропонувалися багатьма вітчизняними та закордонними вченими і фахівцями в області теорії реформування житлово-комунального господарства, серед яких В.М. Бабаєв, В.В. Дорофійко, І.М. Осипенко, В.Т. Семенов, В.І. Торкатюк, М.Д. Фатієв, В.З. Черняк [2–4] та ін. Однак, на жаль, ситуація у сфері реформування житлово-комунального господарства на основі інноваційної складової поки що залишається критичною, а практичні кроки в цьому напрямку скоріше поодинокі і в цілому безсистемні.

Мета статті полягає в аналізі проблем інвестиційного розвитку житлово-комунального господарства та формуванні основних положень щодо інноваційної стратегії у Харківському регіоні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інноваційну інфраструктуру Харківської області сьогодні представляють приблизно півтора десятка самостійних організацій (Центр розвитку малого бізнесу «Харківські технології», консалтингова компанія «Бізнес Експерт», Північно-східний науковий центр НАНУ і МОН, Інститут проблем індустріального розвитку НАНУ, Харківський регіональний центр інвестицій та розвитку, технопарки «Інститут монокристалів» і «Слобожанщина», наукові парки «ФЕД» та «Радіоелектроніка та інформатика», Харківський центр науково-технічної та економічної інформації, комунальне підприємство «Індустріальний парк «Рогань» та ін.), а також кілька десятків спеціалізованих підрозділів, що входять до складу наукових і промислових організацій та підприємств: патентно-інформаційні відділи, відділи комерціалізації розробок, підрозділи маркетингу і т. п. [5].

Незважаючи на те що за показниками інноваційної активності підприємств та якістю інноваційної інфраструктури Харківська область є одним з лідерів в Україні, існуючу ситуацію не можна вважати задовільною, тому що скільки-

Таблиця 1

**Приклади залучення інвестицій в інноваційні розробки
у сфері інженерної і транспортної інфраструктури**

Тематика інвестиційних проєктів	Організація-розробник інновацій	Суть проєкту	Вартість проєкту, млн. грн.	Термін реалізації проєкту, роки	Термін окупності проєкту, роки
Інженерна інфраструктура					
Упровадження перетворювачів частоти обертання електро-двигунів насосних агрегатів на насосних станціях	Комунальне підприємство «Харківводоканал»	Зниження споживання електроенергії та продовження термінів експлуатації насосних агрегатів	6	2	5,2
Упровадження технологій використання теплових насосів з використанням тепла каналізаційних стоків та з метою закриття існуючих газових котелень	Комунальне підприємство «Харківводоканал»	Упровадження проєкту дозволить: перевести основних теплоспоживачів на теплонасосні системи; підвищити енергетичну ефективність джерел тепла і скоротити витрати на енергоресурси; зменшити негативний вплив на навколишнє середовище за рахунок ліквідації викидів парникових і шкідливих газів	21,9	4	6
Відновлення генеруючого обладнання на ТЕЦ-4 з установкою турбогенератора з електричною потужністю 244 МВт	Комунальне підприємство «Харківські теплові мережі»	Оновлення генерації електричної енергії на ТЕЦ-4 з установкою турбогенератора з електричною потужністю 244 МВт	1101	2-3	7
Геоінформаційна аналітична система оперативного управління розвитком і функціонуванням інженерних мереж міста	Харківський національний університет радіоелектроніки, каф. медіасистем і технологій	Розроблена система є підсистемою загальноміської інформаційно-аналітичної системи (МІАС) управління міським господарством, яка створюється відповідно до концепції побудови МГІС	2,5	1,5	2
Диспетчеризація ліфтів та переобладнання ліфтів у житлових будинках міста Харкова на нові бездротові технології	Комунальне спеціалізоване підприємство «Харківміськліфт»	Упровадження бездротових каналів GSM-зв'язку дозволить створити нову, сучасну систему диспетчерського контролю в м. Харків, створити єдиний диспетчерський центр з прийому та обробки інформації, який дасть можливість організувати нагляд за роботою інженерного обладнання будинків	76,9	5	11,6
Інформаційно-телекомунікаційна система контролю та управління міським комунальним господарством м. Харків	Харківський національний університет радіоелектроніки	Створення системи централізованого моніторингу, контролю та управління інфраструктурою комунального господарства міста (охорона інфраструктурних об'єктів, централізований збір показань лічильників обліку енергоносіїв, диспетчеризація ліфтового господарства)	2,8	1	1
Переведення системи опалення та подачі гарячої води на електричну енергію	ДП «Харківський приладобудівний завод ім. Т.Г. Шевченка»	Переведення системи центрального опалення та гарячого водопостачання на електричну енергію з використанням енергозберігаючого обладнання і подальшої децентралізації для забезпечення енергобезпеки споживачів	8	2	3

Продовження таблиці 1

Плазмова установка переробки твердих побутових відходів у корисні паливні продукти	Національний аерокосмічний університет ім. Н.С. Жуковського	Переробка відходів з отриманням паливних продуктів у вигляді зрідженого або газоподібного метану для заправки автотранспорту	3	2	-
Підвищення надійності і довговічності роботи мереж водовідведення за рахунок санації з використанням сучасних матеріалів і технологій	Комунальне підприємство «Харківводоканал»	Санація і ремонт мереж водовідведення м. Харків із застосуванням сучасних матеріалів і технологій	111,7	10	5-6
Реконструкція повітродувних станцій із заміною обладнання на менш енергоємне на Диканівських та Безлюдівських очисних спорудах	Комунальне підприємство «Харківводоканал»	На повітродувних станціях комплексів біологічного очищення «Диканівський» та «Безлюдівський» поетапно замінити існуючі нагнітачі без регулювання продуктивності на компресори з автоматичним регулюванням продуктивності	44,9	4	4,9
Реконструкція та розвиток підземних джерел системи централізованого водопостачання					
м. Харків	Комунальне підприємство «Харківводоканал»	Упровадження проекту дозволить забезпечити населення міста питною водою підвищеної якості, зберегти і розвинути третє незалежне джерело централізованого водопостачання м. Харків	599,2	10	20
Реконструкція та технічне переоснащення діючих насосних станцій системи подачі і розподілу води					
у м. Харків	Комунальне підприємство «Харківводоканал»	Передбачається максимальне впровадження енергозберігаючого обладнання (перетворювачів частоти обертання, системи плавного пуску і т. ін.).	239,7	5	10
Реконструкція хлорного господарства на об'єктах централізованого водопостачання із застосуванням гіпохлориту натрію	Комунальне підприємство «Харківводоканал»	Упровадження технології та обладнання для знезараження води із застосуванням гіпохлориту натрію (ГХН), що дозволить знизити потенційну небезпеку об'єктів і значно скоротити утворення хлорорганічних сполук у питній воді	239,7	5	10
Світильники спецпризначення	ДП «Харківський приладобудівний завод ім. Т.Г. Шевченка»	Організація виробництва світильників спеціального призначення для потреб «Укрзалізниці», метрополітену	7	1	2
Будівництво когенераційної станції електричною потужністю 4000 кВт і тепловою потужністю 4288 кВт з реконструкцією адміністративно-виробничого корпусу по вул. Столетова, 4	Комунальне підприємство «Харківські теплові мережі»	Підвищення ефективності використання ТЕР за рахунок комбінованого виробництва теплової та електричної енергії, зниження витрат на закупівлю електроенергії в енергопостачальних компаніях, зниження собівартості теплової енергії	40,1	1	6
Тепловий насос	ДП «Харківський приладобудівний завод ім. Т.Г. Шевченка»	Організація виробництва теплового насоса – акумулятора систем індивідуального (децентралізованого) опалення житлових та нежитлових приміщень	0,4	1	2

Закінчення таблиці 1

Технологія комплексної очистки стічних вод гальванічних виробництв	Науковий парк «Наукоград – Харків»	Технологія комплексної очистки стічних вод гальванічних виробництв дозволяє забезпечити очищення стічних вод гальванічних цехів, дільниць і ліній відповідно до нормативів на скидання стічних вод в каналізацію	0,35	1	1
Удосконалення системи мулового господарства каналізаційних очисних споруд м. Харків. Етап 1. Будівництво мулових майданчиків на штучній основі 4,5 га	Комунальне підприємство «Харківводоканал»	Реалізація проекту дозволить на 50 га скоротити площі діючих фільтраційних площ за рахунок конструктивних і технологічних особливостей даного проекту з використанням вертикального і горизонтального дренажу	19	3	5
Удосконалення системи мулового господарства каналізаційних очисних споруд м. Харків.					
Етап 2. Створення комплексу термічної утилізації осаду	Комунальне підприємство «Харківводоканал»	На базі комплексу біологічної очистки «Безлюдівський» створити комплекс термічної утилізації осаду стічних вод, який утворюється в процесі біологічної очистки стічних вод. Основою проекту є технологія і обладнання фірм VOMM і Geo Tesck (Італія), яка дозволить забезпечити обробку і повну утилізацію осаду	413,9	2	10
Енергозберігаючі комплекси освітлення територій із застосуванням світлодіодної техніки	ДП «Харківський приладобудівний завод ім. Т.Г. Шевченка»	Виробництво і постачання систем управління комплексом освітлення територій на енергозберігаючих світлодіодних світильниках власної розробки	2	1	2
Транспортна інфраструктура					
Дорожні світлодіодні світлофори	ДП «Харківський приладобудівний завод ім. Т.Г. Шевченка»	Організація виробництва дорожніх світлодіодних світлофорів	8	1	2
Інформаційно-навігаційна система автоматизованого контролю та аналізу параметрів руху автотранспорту	Харківський національний університет радіоелектроніки	Забезпечує розвиток навігаційно-інформаційної інфраструктури, створення єдиної комплексної системи контролю параметрів руху та надання органам державної влади та місцевого самоврядування, автотранспортним підприємствам, населенню, муніципальним і комерційним організаціям необхідної для їх діяльності інформації про пересування транспортних засобів	30	4	0,25–0,4
Розробка моделі будівництва транспортно-логістичного кластера в регіоні	Харківський національний економічний університет	Визначення фінансово-господарських зв'язків між майбутніми учасниками кластера, будівництво його ієрархії, визначення ядра кластера, формування організаційно-розподільчих документів та оптимізація фінансово матеріальних потоків	0,7	2	1,5
Упровадження сучасної автоматизованої системи управління дорожнім рухом					
у м. Харків	Комунальне підприємство «Харків-Сигнал»	Створення сучасної системи управління дорожнім рухом, підвищення пропускної спроможності транспортних магістралей та безпеки дорожнього руху	70	2	–

небудь помітного впливу на інноваційні процеси в господарській системі регіону (у першу чергу в його промисловому та міському секторах) існуюча інфраструктура досі не надає. З одного боку, більшість великих і середніх підприємств реального сектора Харкова (як і підприємств по всій Україні) не є сьогодні інноваційно активними і в силу цього не формують стійкий попит на послуги в інноваційній сфері. Інша група причин обумовлена недостатнім досвідом і невисокою кваліфікацією фахівців організацій інноваційної інфраструктури, у першу чергу в областях маркетингу та управління проектами, а також відсутністю вільного доступу до міжнародних баз даних маркетингової інформації та недостатньою інтеграцією в міжнародних мережах трансферу і комерціалізації технологій. Через наведені причини підприємства регіону практично не працюють з існуючими тут же організаціями інноваційної інфраструктури і не користуються їх послугами. Відсутність партнерських відносин у підприємств реального сектора з існуючими інститутами інноваційної інфраструктури області є сьогодні однією з головних проблем і перешкодою як для інноваційного розвитку самих підприємств, так і для розвитку інноваційної інфраструктури регіону. Таким чином, більшість з існуючих інститутів інноваційної інфраструктури Харківської області вже володіють певним досвідом співпраці та спільної діяльності в інноваційній сфері, але масштаби такої співпраці все ще невеликі; вона так і не набула сталого характеру і не повною мірою відповідає потенційним потребам регіону в якісних послугах інноваційної інфраструктури. Інтеграція інноваційного потенціалу міста Харкова та Харківської області сприятиме інвестиційному розвитку житлово-комунального господарства регіону.

За I півріччя 2015 р. підприємствами і організаціями Харківської області за рахунок усіх джерел фінансування освоєно більше 3,3 млрд. грн. капітальних інвестицій, що відповідає п'ятому місцю серед регіонів України [6]. У регіоні поступово підвищується індекс капітальних інвестицій, він склав 91,9%, що вище середнього показника по Україні (90,8%). За аналогічний період минулого року цей показник у Харківській області склав 81,5% (17-е місце серед регіонів). За цим індексом Харківська область протягом II кварталу поточного року поліпшила своє місце на сім позицій і посіла дев'яте місце по Україні. Із загального обсягу капітальних інвестицій по області найбільш вагомі обсяги освоєні в м. Харків – 2081,2 млн. грн. (62,8% від загального обсягу), Харківському районі – 266,8 млн. грн. (8%), Дергачівському районі – 144,2 млн. грн. (4,3%) та у м. Лозова – 103,0 млн. грн. (3,1%). Майже всі інвестиції (97,5% загального обсягу) були направлені в матеріальні активи, з яких 52,6% – у машини, обладнання, інвентар та транспортні засоби, у будівлі і споруди – 42,5%.

У нематеріальні активи вкладено 2,5% загального обсягу капітальних інвестицій.

4 вересня 2015 р. у Харкові відбувся VII Міжнародний форум «Інновації. Інвестиції. Харківські ініціативи», на якому відбулося підписання Меморандуму про співробітництво між Харківською обласною державною адміністрацією та Канадсько-Українською торговельною палатою, а також Додаткової угоди до Меморандуму про співпрацю ХОДА та Американської торговельної палати в Україні [7].

Під час форуму було зроблено ще один важливий крок у розвиток стратегічної співпраці харків'ян з американською компанією Babcock & Wilcox: досягнута конкретна домовленість про масштабування проекту з будівництва двох енергоефективних, екологічно чистих міні-ТЕЦ у Куп'янську та реалізації ще 47 проектів в інших районах Харківської області з фінансуванням з боку американського інвестиційного фонду. Ще одна домовленість про інвестування в соціально значимі проекти на території регіону була досягнута між керівництвом Харківської області і американською інвестиційною корпорацією MG Star INC. Серед іншого, це будівництво та реконструкція енергетичних комплексів, а також модернізація інфраструктурних, комунальних, промислових і агропромислових об'єктів. Обсяг фінансування по кожному з проектів може становити від 5 до 50 млн. доларів США.

Практичні приклади [8; 9] залучення інвестицій в інноваційні розробки у сфері інженерної і транспортної інфраструктури м. Харків наведено в табл. 1.

Таких прикладів було б більше, якби не відсутність відчутного прогресу у розвитку регіональної інноваційної політики. Особливість сучасного етапу трансформації економіки є те, що спроектувати регіональну інноваційну систему і реалізувати цей проект можливо тільки при наявності серйозного адміністративного ресурсу. Ніякі ринкові сили в перехідних ситуаціях з такими завданнями впоратись не можуть і навіть ставити їх не будуть, тому в цьому питанні існує велика проблема. І Харківська обласна державна адміністрація, і органи місцевого самоврядування лівову частину свого ресурсу витрачають на забезпечення функціонування існуючого господарського комплексу області, а до завдань його модернізації та розвитку звертаються безсистемно і непослідовно. Тому в Харківській області досі немає реалістичної інноваційної стратегії та програми її реалізації, а спрямованість розвитку економіки області визначається майже хаотичним поєднанням різновекторної активності багатьох господарюючих суб'єктів, що діють практично незалежно один від одного. Ще одним недоліком регіональної політики у згаданій сфері є її непослідовність унаслідок накопичення затверджених, але не реалізованих регіональних програм і проектів, а також виразна демонстратив-

ність багатьох інноваційних починань, часто не забезпечених ресурсами.

Резюмуючи вищевикладене, можна сформулювати основні положення інноваційної стратегії в Харківському регіоні [10]:

- удосконалення законодавчого та нормативно-методичного забезпечення інноваційних процесів;
- розвиток інноваційної інфраструктури регіону;
- активізація інноваційної діяльності великих підприємств регіону;
- підтримка та розвиток малого виробничого і технологічного бізнесу;
- організаційно-адміністративне забезпечення діяльності щодо створення інноваційної системи Харківської області;
- навчання та підвищення інноваційної культури в суспільстві.

Головний акцент у розвитку інноваційної інфраструктури регіону повинен бути поставлений на підвищенні результативності роботи вже існуючих інфраструктурних центрів та організацій. Досягнення цієї мети планується забезпечити в основному за рахунок реалізації ряду організаційних заходів:

- формування при безпосередній участі владних структур регіону інноваційно-інфраструктурного кластера на базі існуючих провідних центрів;
- удосконалення роботи сайту «Харків інноваційний», на якому повинна бути представлена інформація про стан розробки проекту Регіональної інноваційної системи Харківської області, розміщення бази даних «Шукаю технологію» і «Пропоную технологію», а також аналітичні матеріали та маркетингова, консалтингова, рекламна інформація інноваційного характеру;
- оновлення й активізація постійно діючого обласного семінару з проблем інноваційного розвитку регіону в якості дискусійного, експертного та науково-методичного майданчика, на якому доповідаються, обговорюються і оцінюються найважливіші питання і проекти рішень з розвитку інноваційних процесів в області.

Інноваційно активні великі підприємства – це локомотиви розвитку економіки на всіх її рівнях: національному, регіональному чи галузевому. Діяльність таких підприємств – головна й необхідна умова для переведення економіки Харківської області на інноваційний алгоритм розвитку. Вони дають нам шанс за рахунок вивчення їхнього досвіду зрозуміти головні фактори, що дозволяють їм займати лідируючі позиції на відповідних ринках, і поширити цей досвід на основну масу великих підприємств області, у першу чергу на виробників наукомісткої продукції з великою часткою доданої вартості. Другий значний ефект, який необхідно досягти при вивченні та поширенні позитивного досвіду лідерів регіональ-

ного виробництва, – це активізація виробничих зв'язків між підприємствами – виробниками кінцевої продукції та малими підприємствами або фірмами, які можуть виробляти і постачати замовникам комплектуючі або проміжні продукти, або надавати ті чи інші інжинірингові послуги. За цим важливим напрямом підвищення інноваційних показників виробництва великих підприємств повинні бути передбачені наступні заходи:

- проведення предметного аналізу факторів виробничого успіху регіональних промислових лідерів;
- організація консультацій та навчання для провідних фахівців промислових галузей області з поширенням інноваційного досвіду кращих виробництв;
- залучення фахівців кращих інноваційних підприємств до розробки обласної Програми інноваційного розвитку економіки області в якості експертів;
- напрацювання інструментів підтримки інноваційної активності підприємств регіону з боку обласної адміністрації.

Підтримувати розвиток малого виробничого і технологічного бізнесу можна тоді, коли відомі адресати такої підтримки. На жаль, як зазначалося вище, достовірна інформація про суб'єктів малого підприємництва з інноваційною складовою бізнесу в регіоні відсутня. Тому першочерговим завданням є виявлення представників такого бізнесу, їх класифікація та фіксація стану економічної активності. До першочергових питань, на які повинні бути знайдені відповіді, відносяться наступні:

- кількість малих і середніх промислових та технологічних підприємств, їх галузева структура та ринки збуту продукції або послуг;
- види й ступінь зв'язку цих підприємств з регіоном (регіональні споживачі продукції і послуг, їх обсяги);
- види й ступінь кооперації та координації діяльності з іншими підприємствами близького профілю, членство в асоціаціях та інших об'єднаннях підприємств;
- наявність міжнародного аспекту в діяльності таких підприємств;
- структура фінансування виробничої діяльності, доступність кредитних ресурсів.

Отримання та аналіз інформації можливі лише в рамках спеціальних експертних досліджень, що мають бути ініційовані місцевою владою і передбачені у Програмі інноваційного розвитку економіки Харківської області. Результати аналізу проблем та перспектив розвитку малого виробничого сектора, у свою чергу, можуть стати основою для розробки і реалізації спеціальної обласної Програми розвитку малого інноваційного бізнесу, метою якої має бути як сприяння розвитку виробничих зв'язків між вже існуючими великими і малими підприємствами, так і підтримка виходу на ринки нових продуктів або трансферу технологій.

Побудова інноваційних економік – це тривалий і недешевий процес, перші етапи якого (створення інноваційної інфраструктури та стимулювання інноваційної поведінки виробників) є досить витратними. Ці початкові витрати у значній мірі лягають на плечі держави і регіонів. З цього виходить, що формулюючи відповідну обласну Програму, мають бути заздалегідь передбачені достатні для заявлених цілей ресурси, можливі гарантії їх отримання та механізми коригування цілей при появі відхилень від запланованих обсягів фінансування.

Організаційне та адміністративне забезпечення діяльності щодо створення інноваційної системи регіону слід вибудовувати виходячи з того, що:

- створення великих (національних або регіональних) інноваційних систем – це тривалий процес (не менше 10 років), у розвитку якого дуже важливі безперервність і послідовність;

- на початкових етапах розвитку не можна покладатись на значні вклади приватного бізнесу, основними суб'єктами активності мають бути органи державної та місцевої влади;

- достатньо ефективними інструментами організаційно-адміністративного забезпечення виконання регіональних програм є діяльність робочих груп, складених за ознаками професіоналізму і зацікавленості учасників, та покладання відповідальності за результати роботи таких груп на представників місцевого органу влади з верхнього його рівня;

- одним з елементів добре вибудованої організаційно-адміністративної схеми є обов'язковий аналіз результатів планових робіт і підготовка періодичних публічних звітів (аналітичних доповідей) про стан їх виконання (невиконання).

Суттєво гальмує перехід до інноваційної моделі розвитку очевидна ідеологічна та методологічна незабезпеченість. Можна стверджувати, що ні у владних структурах, ні в бізнесі, ні в суспільстві до сих пір немає достатнього розуміння глибокої специфіки цього нового етапу розвитку господарських систем, переважно відсутні знання про необхідні для цього передумови, про номенклатуру, зміст і системну умовленість застосовуваних для цього заходів, про їх організаційно-управлінське, методологічне та ідеологічне забезпечення.

Підвищення рівня інноваційної культури всіх верств суспільства, особливо тих, які безпосередньо залучені в інноваційну діяльність, є вкрай важливою, якщо не вирішальною умовою успішності побудови інноваційної економіки. Тому необхідно організувати і проводити послідовну і системну роботу з навчання та підвищення кваліфікації держслужбовців, причетних до організації та регулювання інноваційних процесів, представників бізнесу, освітян і науковців, а також студентів старших курсів

вузів регіону, серед яких треба поширювати основи знань про ринкові умови науково-дослідницької діяльності та можливості комерціалізації її результатів. Для цього необхідні якісні навчальні програми та матеріали, а також добре підготовлені викладачі та консультанти. Як показують недавні дослідження Світового банку, саме наявність національних кадрів консультантів з інноваційного виду бізнесу і гарна організація їх роботи є одним з визначальних чинників успішності країн у створенні дійсно інноваційних економік.

Висновки. Таким чином, за своїм змістом регіональна стратегія реформування та розвитку житлово-комунального господарства полягає у формуванні оптимальних для споживача та виробника економічних відносин шляхом запровадження ринкових методів господарювання, стимулювання енергоефективності, удосконалення тарифної, інвестиційної, науково-технічної, зовнішньоекономічної та екологічної політики, інституційних і структурних змін у сфері обслуговування житла.

Інтеграція інноваційного потенціалу Харківської області буде одним з перших кроків на шляху створення регіональної інноваційної системи розвитку житлово-комунального господарства. Концептуальні положення створення регіональної інноваційної системи можуть лягти в основу реалістичної довгострокової Програми інноваційного розвитку економіки Харківської області, яка сприятиме реалізації стратегії сталого розвитку житлово-комунального господарства Харківської області до 2020 р.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Совершенствование системы управления инфраструктурой города на основе внедрения стратегического планирования и инновационного менеджмента / В.Н. Бабаев и др. // Коммунальное хозяйство городов: науч.-техн. сб. Серия «Технические науки и архитектура». – К. : Техніка, 2003. – Вып. 53. – С. 20–37.
2. Осипенко И.И. Менеджмент в жилищно-коммунальном хозяйстве / И.И. Осипенко, В.В. Дорофиев. – Х. : Основа, 1999. – 356 с.
3. Фатиев М.Д. Инновационное развитие жилищно-коммунального хозяйства города : [монография] / М.Д. Фатиев. – М. : Палеотип, 2006. – 140 с.
4. Черняк В.З. Жилищно-коммунальное хозяйство. Развитие. Управление. Экономика / В.З. Черняк. – М. : КНОРУС, 2007. – 392 с.
5. Стратегия развития кластера инновационной инфраструктуры Харьковской области на 2013–2020 гг. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.inno.kharkov.ua.
6. Харьковщина вошла в пятерку лидеров среди регионов Украины по объемам капитальных инвестиций [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.investment.kharkov.ua>.
7. VII Міжнародний форум «Інновації. Інвестиції. Харківські ініціативи» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.led.org.ua>.
8. «Харківводоканал» розпочинає реалізацію проекту з

- модернізації очисних систем [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.city.kharkov.ua/uk/news.
9. Инвестиционные кластеры города [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.invest.kharkov.ua/clusters.jsp.
10. Гайко Ю.И. Формирование инновационной стратегии развития региона как основа реформирования жилищно-коммунального хозяйства / Ю.И. Гайко, Е.Ю. Гнатченко // Проблемы та перспективи функціонування будівельного комплексу в контексті забезпечення регіонального розвитку : матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції ; Харк. нац. у-нт. міськ. госп-ва ім. О.М. Бекецова. – Х. : ХНУМГ, 2014. – С. 40–41.